GCCR
Global Conference on Contemporary Research

GLOBAL CONFERENCE ON CONTEMPORARY RESEARCH

CONFERENCE THEME:

SUSTAINABLE FUTURES:
INNOVATION, DIGITAL TRANSFORMATION AND GLOBAL COLLABORATION THROUGH CONTEMPORARY RESEARCH

INNOVATION | DIGITAL TRANSFORMATION | GLOBAL COLLABORATION | SUSTAINABLE FUTURES

JOURNAL

PEER-REVIEWED PROCEEDINGS

OCTOBER 2026

TORONTO, CANADA

gccr.academy

YO‘L HARAKATI QOYDALARIGA AMAL QILISH XAVFSIZ HAYOT KECHIRISHNING GAROVIDIR

Qudratov Husan Xamrakulovich
Quruqlikdagi qo‘shinlar instituti,
Moddiy ta’minoti kafedrasi o‘qituvchisi
https://doi.org/10.5281/zenodo.23370863

Butun dunyoda bo‘lib o‘tayotgan yo‘l transport hodisalari shuni ko‘rsatadiki, hozirgi kun talablaridan kelib chiqib ommabop ilmiy amaliy konferensiyalarni o‘tkazish o‘z dolzarbligini oshirmoqda, shu sabab bu yo‘nalishdagi hozirda bo‘lib o‘tayotgan jahondagi nufuzli anjumanlarni misol qilib aytishimiz mumkin.

Eslatib o‘taman, 2015 yilda Birlashgan Millatlar tashkiloti Bosh Assambleyasi bir ovozdan yo‘l harakati xavfsizligi bo‘yicha o‘n yillik harakatlar rejasini amalga oshirishga chaqirgan rezolyutsiya qabul qildi. 2018 yil aprel oyida BMT ushbu masala bo‘yicha yana bir rezolyutsiya qabul qildi.

Unda aytilishicha, yo‘l-transport hodisalari soni (bundan buyon matnda baxtsiz hodisalar deb yuritiladi) qabul qilib bo‘lmaydigan darajada yuqori bo‘lib qolmoqda, bu butun dunyo bo‘ylab o‘lim va jarohatlarning asosiy sabablaridan biri bo‘lgan baxtsiz hodisalar bo‘lib, har yili ularda 1,25 milliondan ortiq odam halok bo‘ladi va 50 million kishi jarohat oladi. Mamlakatimizda yo‘l o‘limining mutlaq ko‘rsatkichlari asa-sekin va beqaror ravishda pasaymoqda.

Biroq, hali ham yaxshi tomonga o‘zgarishlar mavjud. O‘tgan yil va 2016 yilning birinchi yarmidagi satitsika yo‘llarda avariyalarning asosiy ko‘rsatkichlari pasayganligini ko‘rsatadi. Baxtsiz hodisalarning umumiy soni 8 foizga kamaydi, yaradorlar soni ham kamaydi.

Avtohalokatda halok bo‘lganlar sonini deyarli 15 foizga kamaytirish mumkin edi. Ko‘pgina hududlarda bolalarning yo‘llardagi jarohatlari bo‘yicha satitsik ma’lumotlar yaxshilandi. Bu, albatta, O‘zbekison yo‘l harakati politsiyasining turli darajadagi hokimiyat

organlari bilan hamkorligini kengaytirish, yangi ish shakllari va usullarini joriy etish, shuningdek, yo‘l harakati qatnashchilariga axborot-tashviqot ta’sirining natijasi bo‘ldi.

Ijobiy dinamika, shuningdek, ushbu sohadagi O‘zbekiston qonunchiligini chuqur tahlil qilish va uni takomillashtirish bo‘yicha takliflarni ishlab chiqish va natijada barcha yo‘l foydalanuvchilarining maksimal xavfsizligini ta’minlashga qaratilgan yangi qonunlarni qabul qilish tufayli mumkin bo‘ldi.

Xususan, konferensiyada beshinchisining mas haydovchilar uchun javobgarlikni kuchaytirish, piyodalar aks ettiruvchi elementlardan majburiy foydalanish bo‘yicha tavsiyalari amalga oshirildi. Chiqaruvchilarning keyingi ish rejalarida-xavfli haydash uchun ma’muriy javobgarlik to‘g’risidagi normalarni joriy etish; yo‘lovchilar va yuklarni tashishda yo‘l harakati xavfsizligini ta’minlash bo‘yicha qo‘shimcha talablarni belgilash; yo‘llarni qurish va rekonsruktsiya qilishda yo‘l harakati xavfsizligini ta’minlash talablariga rioya qilmaslik uchun javobgarlikni joriy etish.

Yo‘l harakati qoidalarini muntazam ravishda buzganlik va transport vositasidan foydalanganlik uchun tabaqalashtirilgan jazoni joriy etishga, nogiron haydovchilarni tayyorlash masalalariga va umuman O‘zbekison Respublikasida yo‘l harakati samaradorligini oshirishga e’tibor qaratiladi.

So‘nggi paytlarda muhim tendentsiya davlatlarni tobora ko‘proq qo‘llab-quvvatlayotgan fuqarolik jamiyati insitutlari faoliyatini faollashtirishdir

Shunday qilib, 2015 yilda yo‘l harakati xavfsizligi sohasidagi qoidabuzarliklarni ko‘rsatadigan foto va video materiallarni ilova qilgan holda fuqarolarning 105,9 ming murojaatlari Davlat yo‘l harakati inspektsiyasiga kelib tushdi.

Jamoat tashkilotlari va fuqarolar birlashmalari turli tashabbuslar bilan chiqishadi, yo‘l harakati xavfsizligini ta’minlash, qulay muhitni shakllantirish va barcha yo‘l foydalanuvchilarining yo‘llarida o‘zini tutish madaniyatini oshirish bo‘yicha faoliyatda hokimiyat organlariga yordam berishadi.

Ko‘p yillar davomida davlat hokimiyati organlari bir qator jamoat tashkilotlari bilan

samarali hamkorlik qilib kelmoqda. Masalan, mamlakatimizning deyarli barcha subektlarida mintaqaviy bo‘linmalari bo‘lgan “xavf-xatarsiz harakat”, “avtoulovchilar jamiyati” ekspert markazi bilan birgalikda jamoatchilik tashabbusi bilan avtopoyga va targ’ibot tadbirlari o‘tkaziladi.

Yo‘l harakati xavfsizligini oshirishda “tirbandliklar” jamoat tashkiloti muhim rol o‘ynaydi.yo‘q, shuningdek, bir qator xalqaro tashkilotlar, shu jumladan O‘zbekiston qizil Xoch vakolatxonasi. Biroq, ijtimoiy tashabbuslar, fuqarolik birlashmalarining faolligi oshganiga qaramay, bu faoliyat tizimli emas.

Menimcha, bunday tuzilmalarning aniq normalari va mexanizmlarini aniqlash vaqti keldi. Ular yo‘l harakati xavfsizligini ta’minlashning to‘laqonli ishtirokchilari bo‘lishlari, mutaxassislar, sheriklar va nazorat sub’ektlari sifatida faolroq harakat qilishlari kerak. Ushbu sohada davlat siyosatini amalga oshirishda fuqarolik jamiyati ishtirokining yangi shakllari ishlab chiqilishi kerak.

Yo‘l harakati qatnashchilarini o‘qitish, yo‘l transporti shikaslanishining oldini olish va birinchi tibbiy yordam ko‘rsatishda jamoat birlashmalarining keng jalb etilishini ta’minlash zarur.

Konferensiya davomida muhokama qilinishi rejalashtirilgan boshqa muhim masalalar qatorida transport faoliyatida zamonaviy texnologiyalar va vositalardan foydalanish;

barcha yo‘l foydalanuvchilari, shu jumladan nogironlar va boshqa kam harakatlanadigan aholi uchun qulay muhitni shakllantirish; bolalarni o‘qitish va haydovchilarni tayyorlash;

yo‘llarda xavfsiz xatti-harakatlarning oldini olish va targ’ib qilish choralari xar doimgidek, konferensiyada qabul qilingan qarorlar yakuniy Deklaratsiyada aks ettiriladi.

Uning qoidalari musaqil davlatlar Hamdo‘sligi ishtirokchilari davlatlarining yo‘l harakati xavfsizligini ta’minlash sohasidagi davlat siyosatini rivojlantirish yo‘nalishlarini belgilaydi. Ishonchim komilki, konferensiya konsruktiv, ijodiy tarzda o‘tadi va mamlakatlarning muvofiqlashtirilgan pozitsiyasini shakllantirishga yordam beradi.

Hamdo‘slik yo‘l harakati xavfsizligini ta’minlash to‘g’risidagi qonun hujjatlarini takomillashtirish masalalarida tegishli milliy qonunchilikni amalga oshirishga yangi turtki beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Qulmuxamedov J.R. va boshq. Yo‘l harakati qoidalari va xavfsizligi: O‘quv qo‘llanma. – T., 2020.

2. Azizov Q.H. Harakat xavfsizligini tashkil etish asoslari. – T., 2020.

3. Ахмадиэва Р.Ш. Теоретическиэ основы формирования безопасности жизнедеятелности на дорогах как компетенсии участника дорожного движения//Вестник Казанского государственного технического университета им. А.Н. Туполева. 2011. № 2. С. 175-178.

4. Ахмадиэва Р.Ш. Формированиэ личностной компетенсии участника дорожного движения // Казанский педагогический журнал. 2010. № 5-6. С. 11-18.

5. Асянова С.Р. Формированиэ безопасного поведения школников на дорогах в условиях современного города: автореферат диссертатсии на соисканиэ ученой степени кандидата педагогических наук / Башкирский государственный педагогический университет им. М. Акмуллы. Уфа, 2012.

6. Афанасев М.Б. Водителю о безопасности дорожного движения работников дошколных образовательных организатций. – М., 2001.

7. Айсина Р.М.«Организация работы отрядов юных инспекторов движения дополнителная профессионалная образовательная программа курсов повышения квалификатсии педагогических работников дошколных образовательных организатсий. [Электронный ресурс]. Режим доступа: ҳттп://минобрнауки.рф документы (4963).